

obzornik

glasilo delovne organizacije

Rezultati poslovanja v lesni industriji

Poslovanje v Brestu je bilo v prvem polletju tako kot v celotnem gospodarstvu zaznamovano z intervencijskimi ukrepi, ki so še bolj omejili samostojnost odločanja v organizaciji združenega dela. Znano je, da ukrepi ekonomske politike v celoti niso omogočili doseganja načrtovane rasti proizvodnje, izvoza, produktivnejšega dela in učinkovitejšega gospodarjenja, omogočili pa so do sedaj rekordno stopnjo inflacije. Hkrati smo bili v pričakovanju realnega ugotavljanja polletnega dohodka, ki naj bi ga omogočil novi obračunski zakon, tudi nekoliko razočarani.

Posebno za slovensko lesno industrijo, ki je relativno velik izvoznik, se pogoji poslovanja od lanskega leta niso bistveno izboljšali, čeprav je vrednost dinarja nasproti tujim valutam padala hitreje kot v enakem obdobju lani.

V celoti so delovne organizacije slovenske industrije poslovale z izgubo, prav tako tudi naša delovna organizacija. Uspešnost našega poslovanja v prvem polletju bomo ocenili po nekaterih izbranih kazalcih. Obenem bomo izvedli tudi primerjavo z nekaterimi drugimi sorodnimi delovnimi organizacijami.

Osrednja veljavna mera uspešnosti s katero merimo produktivnost je v našem gospodarstvu ocenjena z višino dohodka v primerjavi s števi-

lom zaposlenih. Po tem kazalcu izkazuje Brest podpovprečno in celo najslabšo uspešnost poslovanja. Vendar na višino kazalca vpliva tehnična opremljenost dela, katero lahko ocenimo z deležem povprečno uporabljenih osnovnih sredstev, ki odpadejo na enega zaposlenega in ki omogoča, da je enak dohodek dosegljiv z različnim številom delavcev. Zaradi razlik v tehnični opremljenosti delovnih organizacij tudi ta kazalec ni realen pokazatelj uspešnosti, katero moramo zato tudi presoditi še po drugih kazalcih.

Najboljši kazalec uspešnosti med primerjanimi ne pomeni nujno tudi najboljšo uspešnost.

Tako npr. čisti dohodek v primerjavi s številom zaposle-

nih meri produktivnost v ožjem smislu. Izraža obseg v katerem delavci odločajo o delitvi čistega dohodka za svoje osebne potrebe in potrebe delovne organizacije (rezervni sklad, poslovni sklad). Gibanje tega kazalca je med obravnavanimi delovnimi organizacijami različno, vendar ima prav Brest enega najnižjih zneskov čistega dohodka, ki je ostal za razporeditev delavcu.

V tesni povezavi z obema omenjenima kazalcema sta tudi čisti dohodek in skupna poraba (novo ustvarjena) na delavca in povprečni mesečni čisti dohodek na delavca. Zopet je v naši delovni organizaciji delavec razpolagal z najnižjimi sredstvi za skupno porabo in osebne dohodke med primerjanimi delovnimi organizacijami (dosega 81 % povprečja lesne industrije). Razmerje do povprečja lesne industrije se je pri višini sredstev za čiste osebne dohodke na delavca popravilo na 88 %, seveda zaradi zmanjšanja deleža skupne porabe na delavca. Omeniti moramo, da tu niso upoštevane razlike v kva-

lifikaški strukturi delavcev, katere lahko vplivajo na višino kazalca.

Podatki nam kažejo, da smo v naši delovni organizaciji imeli v prvem polletju pozitiven odnos do delovne organizacije in družbenih sredstev, saj smo med primerjanimi delovnimi organizacijami razporedili za akumulacijo največ sredstev na delavca. Seveda smo bili, kot smo že ugotovili, prikrajšani pri sredstvih za osebne dohodke, vendar je z vidika obstoja naše delovne organizacije takšno razmerje med akumulacijo in

osebno ter skupno potrošnjo nujno.

To, da smo v naši delovni organizaciji dosegli skoraj najnižji dohodek na enoto vloženih sredstev in da smo hkrati imeli najvišjo akumulacijo na enoto neporabljenih poslovnih sredstev je dober znak gospodarjenja. Tako smo ob tem, da smo imeli največjo akumulacijo na sredstva, plačali tudi drugi najvišji znesek obresti, katere niso upoštevane kot del naše akumulacije in nam znižujejo donosnost

(nadaljevanje na 2. strani)

Pogodba je podpisana

Vermikulit je naravni material, ki nastane ob hidraciji in naravnem preperevanju sljude, biotita in flogopita. Odkrili so ga Američani okoli leta 1920.

Njegova sposobnost širjenja je pri določenem načinu gretja tudi do tridesetkrat večja kot običajno v naravi. Zgrajen je iz posebno tankih plasti in ima vse značilnosti toplotnih in zvočnih izolacijskih materialov.

Mineral je zlate ali srebrne barve, nestrupen in brez vonja ter kemijsko in biološko obstojen.

Pred štirimi leti so stekli prvi razgovori o izdelavi naprav za bogatenje in klasiranje vermikulita, ki so jih stro-

kovnjaki Bresta in SCT Tozd Strojni inženiring ponudili preko Slovenijales Trgovine sovjetskemu izvozniku tega minerala.

Po tehnološki zasnovi so predstavniki Strojnega inženiringa in Metalurškega inštituta opravili polindustrijske poizkuse in na osnovi ugodnih rezultatov poizkusov in doma izdelanih projektov, vse skupaj ponudili Prommašimportu iz Sovjetske zveze.

Od začetnih pogovorov, da bi v Kovolarju zgradili tovarno za separacijo (predelavo) vermikulita z lastno opremo in tehnologijo, smo prišli februarja letos do podpisa pogodbe o postavitvi naprav oziroma tehnologije za bogatenje

in klasiranje tega minerala. Trenutno je naš cilj, da bi se s Sovjetsko zvezo dogovorili za postavitev še kakšne linije za separacijo vermikulita, kajti po podatkih, ki jih je najti v literaturi, so v Sovjetski zvezi odkrili več kot dvajset rudnih nahajališč vermikulita z zalogami okoli 200 milijonov ton minerala, našli pa so še petindvajset neobdelanih nahajališč.

Za Brest pa sovjetska stran lahko postane zanimiva tudi po drugi plati, saj se namreč zanima za našo tehnologijo izdelave negor plošč. Za Brest je to vsekakor lahko velik tehnološki in komercialni izziv.

M. Braniselj

Jesen — čas, ko obiramo sadove vloženega dela.

Atesti za protipožarna vrata

V Brestu že več let razmišljamo o proizvodnji vrat iz negorljivih mineralnih plošč, ki so na prvi pogled idealen material za ta namen.

Osnovna usmeritev pri razvoju vrat odpornih proti požaru je bila, naj bi jih izdelovali z obstoječo opremo in po že znanih tehnoloških postopkih. Doslej so protipožarna vrata izdelovali iz pločevine s polnili iz izolacijskih materialov, predvsem azbestne lepene in tervola.

Takoj, ko smo začeli resneje razmišljati o proizvodnji ognjeodpornih vrat, se je pojavilo nekaj težav. Prva je bila v odločitvi, katera temeljna organizacija naj bi prevzela izdelovanje vrat. Brestove temeljne organizacije so namreč v precejšnji meri zasedene s pohištvenimi programi in se

le težko odločijo za proizvodnjo vrat pretežno po naročilu in v majhnih serijah. Na Zveznem zavodu za standardizacijo so napovedali tudi spremembe predpisov za preizkušanje odpornosti proti požaru v smislu poostitve nekaterih kriterijev.

Narejenih je bilo že precej načrtov in preizkušenih nekaj deset vrst »sendvičev« iz samih negorljivih plošč in v kombinacijah z drugimi materiali. Na tak način smo praktično določili sestavo krila za različne razrede odpornosti proti požaru. Ugotovili smo, da bo teža vratnega krila znašala od 50 do 100 kg ali celo več, nasadila za običajna lesena vrata pa so predvidena za teža krila do 40 kg. Zato smo uporabili okovje za teža vrata iz uvo-

za, kovinski podboji pa so izdelek jesenške železarne.

Zaradi preprečevanja krivljenja vrat med požarom so takšna vrata opremljena s trotočkovnimi ključavnicami.

Pri nas takšnih ključavnic nihče ne izdeluje, zato smo se povezali z razvojnim oddelkom Kovinoplastike iz Loža. Za naše potrebe so priredili njihov izdelek zaporo Krpan tako, da popolnoma ustreza zahtevam izdelave protipožarnih vrat.

Pri preiskavi odpornosti prvega vzorca enokrilnih vrat PPOV-1 je bila dosežena devetdesetminutna odpornost proti požaru. Podobne raziskave so predpogoj za pridobitev uradnega dokumenta, ki ga je potrebno imeti, da začnemo protipožarna vrata serijsko izdelovati. Proizvodnja bi morda že kmalu stekla, ko ne bi prišlo do zapleta s Kovinoplastiko. Nismo se namreč uspeli dogovoriti o izdelavi ustrezne ključavnice, saj niso hoteli tvegati vlaganja sredstev v draga orodja. Prišli smo v protislovno situacijo, ko smo imeli izpolnjene vse možnosti za prodajo vrat, izdelovati pa jih nismo mogli, ker nismo imeli ustrezne ključavnice. Tako smo bili v kratkem času prisiljeni pripraviti nov vzorec vrat z enotočkovno ključavnico, probleme z zvijanjem krila pa naj bi rešili z ekspanzijskim trakom, ki v primeru požara zapre režo med krilom in podbojem. Med tem časom smo se tudi odločili, da bodo

Nova strojna hala v Masivi.

protipožarna vrata izdelovali v Tozdu Jelka. Tam so tudi izdelali vzorca dveh izvedb vrat za manjšo požarno varnost. Preiskava odpornosti vzorca PPOV-3 proti požaru je dokazala 60-minutno protipožarno odpornost. Med preiskavo se je krilo precej zvilo,

vendar do preboja plamena ni prišlo.

S tem pa razvoj protipožarnih vrat ni končan, saj bo potrebno za popolno ponudbo razviti in požarno preizkusiti še dvokrilna vrata vseh razredov odpornosti proti požaru.

J. Mišič

Naložba za višjo stopnjo obdelave

V letu 1987 se nadaljuje začeta investicija iz leta 1984 za večji obseg predelave jelovega žaganega lesa. Proizvodnja, ki je leta 1984 stekla v prostorih takratne kartonaže, oziroma stare žage, se je v tem obdobju stabilizirala in uveljavila na tujem in domačem trgu. Ponudba proizvodov pa je zaradi nepopolne opremljenosti s stroji precej omejena.

Glede na povpraševanje kupcev, predvsem iz zahodne Evrope, smo se v okviru dolgoročne usmeritve temeljne organizacije lotili drugega dela investicije, najema linije za dolžinsko spajanje lesa in stiskalnice za debelinsko in širinsko lepjenje daljših elementov. S tem se bo ponudba proizvodov razširila, ustvarjeni pa bodo tudi pogoji za optimalni izkoristek lesa.

Proizvodom iz dolžinsko nespojenega lesa, zleplencem za okna, lesenim delom za strešna okna, elementov za podstrešne stopnice itd., se bodo pridružili še dolžinsko in debelinsko zlepljeni stebriči in plošče. Na ta način bomo lahko povečali količino izdelkov iz sedanje proizvodnje in izdelali več miznih plošč iz bukovine in ostalih trdih listavcev. Zaradi majhnih možnosti investiranja smo se odrekli povezavi med zgradbama stolarne in sortirne hale. Tako bodo stroji postavljeni v prostore sedanje stolarne.

Za nujno potreben prostor je bilo treba podreti stare zidane sušilnice. Zaradi utesenosti prostorov pa pričakujemo nekaj težav z notranjim transportom. Za doseg optimalnega tehnološkega učinka bo treba zaradi značilnosti novih izdelkov odstraniti oziroma prestaviti del obstoječih strojev.

Del proizvodnje izdelkov iz bukovine bomo z letom 1988 predstavili v Tozdu Masivo. Prehodno bomo ohranili le tolikšen obseg predelave bukovine, da bodo proizvodne zmogljivosti v celoti zapolnjene.

Ob zaključku tega dela investicije se bo letni obseg predelave jelovega žaganega lesa, ki sedaj znaša 3000 m³, povečal na 7000 m³.

S. Bavec

Rezkanje v Pohištvu.

Rezultati poslovanja v lesni industriji

(nadaljevanje s 1. strani)
(akumulativnost) poslovnih sredstev.

Če razvrstimo delovne organizacije po višini povprečno uporabljenih osnovnih sredstev, oziroma poslovnih sredstev, ki odpadejo na zaposlenega vidimo, da imamo na Brestu najnižji delež.

Po tem lahko rečemo, da smo dosegli predvsem preizek dohodek, med drugim tudi zaradi slabih izvoznih pogojev, saj vidimo, da smo po deležu izvoza v celotnem prihodku in neto deviznem prilivu med primerjanimi organizacijami srednje uspešni.

Do sedaj smo primerjali isto akumulacijo, katero so ustvarile delovne organizacije, ki so poslovale pozitivno. Toda v delovnih organizacijah so nekatere temeljne organizacije poslovale tudi z izgubo. Med vsemi so največ izgube na zaposlenega pridelali v Lesonitu Ilirska Bistrica, takoj zatem pa sledi Brest.

Nastalo izgubo morajo v temeljnih organizacijah nadomestiti iz sredstev akumulacije in končno, če je teh sredstev premalo, še iz sredstev drugih temeljnih organizacij v delovni organizaciji. Zato moramo za pravilno sliko položaja de-

lovne organizacije kompenzirati izgubo z akumulacijo. Končni finančni rezultati poslovanja so tako naslednji: z največjo izgubo je posloval Lesonit ter za njim Brest, KLI Logatec in Marles Maribor. Delovni organizaciji Alpes Železniki in Javor Pivka sta bili absolutno najbolj uspešni, ker nobena njuna temeljna organizacija ni izkazala izgube.

Delovni organizaciji, ki sta v končnem rezultatu poslovali brez izgube, sta Meblo Nova Gorica in Lesna Slovenj Gradec. Kazalci kažejo, da je bil med njima uspešnejši Meblo. Po doseženi produktivnosti je

bil celo boljši od Alplesa. Zanimivo je, da je bil Meblo tretji najboljše glede na neto devizni priliv, hkrati pa je izvoz v celotnem prihodku zavzel enega najmanjših deležev. Iz tega lahko sklepamo, da je glavni vir iz katerega se napaja njegov celotni prihodek, domači trg.

Kot vidimo, rezultati poslovanja lesne industrije niso preveč vzpodbudni. Domači in tuji trg sta čedalje bolj zasičena z izdelki lesne industrije, zato je konkurenca velika. Običajno zmagajo najboljši — potruditi se moramo, da bomo tudi mi med njimi.

M. Tavčar

DELOVNA ORGANIZACIJA	Št. zap. po vkalk. urah	Dohodek na delavca v din	Doh. s povp. up. posl. sr. %	Čisti doh. na delavca v din	OD in skupna por. na del. v din	Povp. mes. neto OD na del. v din	Akum. spov. posl. sr. %	Akumul. na del. v din	Izguba na del. v din	Obresti v 000 din	Delež izvoza v CP v %	IZGUBA (neto) v 000 din
BREST	2.229	2.050.737	23,9	1.122.685	1.287.786	154.605	4,1	353.126	580.579	469.264	17,3	506.993
MEBLO	2.609	3.587.258	31,1	1.869.056	1.666.030	190.142	3,3	384.778	181.757	963.859	9,9	—
MARLES	2.194	2.097.164	32,7	1.316.584	1.409.446	163.812	0,6	38.662	131.525	109.648	9,6	203.740
ALPLES	862	3.320.496	35,8	1.927.519	1.676.082	179.057	2,7	251.439	—	203.924	16,3	—
LESONIT	1.026	2.312.156	14,5	1.025.223	1.534.442	164.870	1,0	160.101	1.214.944	342.232	23,0	1.082.269
JAVOR	1.844	2.724.837	33,1	1.900.001	1.587.115	169.066	3,8	312.886	—	139.646	28,5	—
LESNA	1.862	2.905.722	29,2	1.775.342	1.537.983	176.701	3,4	335.758	98.398	392.407	12,8	—
KLI	1.246	2.257.060	19,7	1.268.960	1.505.365	174.605	1,0	112.634	383.317	121.945	39,4	337.272
POVPREČJE SLOV. LES. INDUST.	39.645	2.889.033	26,7	1.876.273	1.598.938	177.405	3,6	385.531	135.264	5.424.274	20,8	9.921.835

Rezultati poslovanja v Sozdu Slovenijales in Brestu

Rezultati poslovanja proizvodnih delovnih organizacij v okviru Sozda Slovenijales so v povprečju slabši od rezultatov slovenske lesne industrije. Glede na to so tudi osebni dohodki na zaposlenega nižji od povprečja v slovenski lesni industriji — tako povprečni osebni dohodki delavcev proizvodnih delovnih organizacij v okviru sozda kot tudi v delovni organizaciji Brest.

Ob periodičnem obračunu za prvo polletje 1987 smo v okviru Sozda Slovenijales beležili slabe poslovne rezultate. Le-ti so se pokazali že v prvih treh mesecih, nadaljevali pa so se tudi v drugem četrtletju. Na takšne rezultate vpliva visoka stopnja inflacije, ki je na eni strani vzrok za zvišanje cen surovinam, na drugi strani pa je zaradi naraščanja cen končnih izdelkov povpraševanje na domačem trgu manjše kot bi želeli, kar se odraža predvsem v skromnejši prodaji.

Tudi rezultati na področju izvoza niso zadovoljivi. Vrednost tujih valut je namreč naraščala počasneje kot stopnja inflacije, pa tudi cene izdelkov, namenjenih izvozu so precej nizke.

V prvem polletju smo zabeležili tudi nižji fizični obseg proizvodnje kot v enakem obdobju preteklega leta.

Vsi navedeni vzroki so vplivali na neugodne rezultate poslovanja delovnih organizacij v okviru Slovenijalesa.

Na ravni sozda so izkazane izgube višje od ustvarjene akumulacije in znašajo 5,3 milijarde din. Negativne poslovne rezultate so izkazale vse proizvodne delovne organizacije, med njimi tudi delovna organizacija Brest, ki izkazuje približno petino vse izgube v okviru proizvodnih delovnih organizacij združenih v Sozd Slovenijales.

Za primerjavo poslovanja DO Brest s poslovanjem Sozda Slovenijales smo izbrali nekatere pokazatelje produktivnosti, donosnosti, akumulativnosti, primerjali pa smo tudi po-

vprečno izplačane neto osebne dohodke na zaposlenega. Primerjali pa smo delovno organizacijo Brest s povprečjem proizvodnih delovnih organizacij v okviru Sozda Slovenijales.

Pokazatelj	Proizvodne DO SLOVENIJALESA	Del. org. BREST
PRODUKTIVNOST		
— dohodek na delavca (000 din)	2.273	2.051
DONOSNOST		
— dohodek na povp. up. posl. sr. (%)	22,5	23,6
— neto ak. na povp. up. posl. sr. (%)	0	0
AKUMULATIVNOST		
— neto akumul. na dohodek (%)	0	0
— neto akumul. (oz. izguba) na delavca (000 din)	-197	-227
OSEBNI DOHODKI		
— povp. mes. neto osebni dohod. na del. (din)	160.037	154.605

Dohodki na delavca so na Brestu nižji za 10 odstotkov od povprečno doseženih dohodkov na delavca proizvodnih delovnih organizacij v sestavi Sozda Slovenijales.

Pri tem je še potrebno omeniti, da je dohodek v delovni organizaciji v veliki meri odvisen tudi od tehnične opremljenosti delovnih organizacij. Za Brest velja, da ima zastarelo opremo, zato je tudi dohodek v primerjavi s povprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi nekoliko višji kot je povprečje proizvodnih delovnih organizacij v sozdu.

Na doseženi dohodek vpliva tako celotni prihodek kot tudi porabljena sredstva. Nizek celotni prihodek je rezultat prihodkov na domačem in tujem

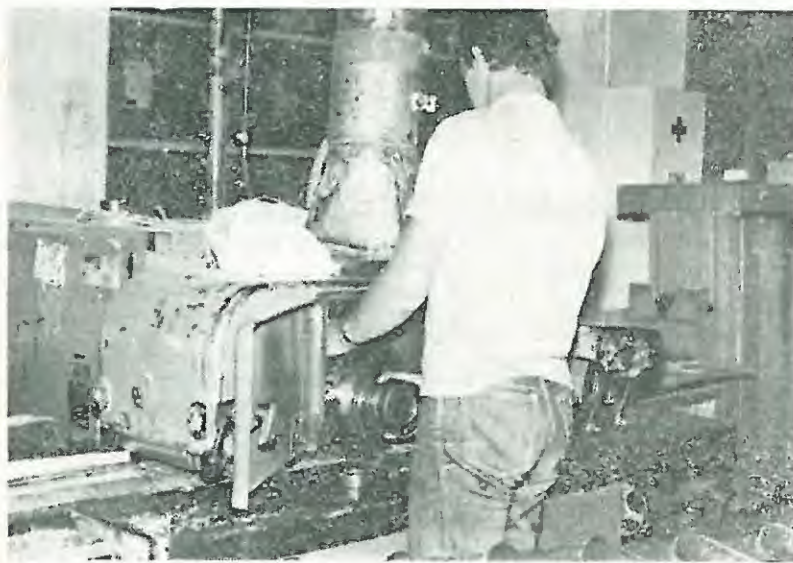
trgu. V porabljenih sredstvih pa predstavljajo bistven delež vedno višje cene surovin in reprovromaterialov.

Razmerja med porabljenimi sredstvi in celotnim prihodkom so v DO Brest slabša kot so v povprečju pri proizvodnih delovnih organizacijah v okviru sozda. To pomeni, da smo na Brestu ustvarili na enoto porabljenih sredstev za 30 odstotkov manjši celotni prihodek kot je povprečje se-

stavljen delovne organizacije.

Iz nizko doseženega dohodka proizvodnih delovnih organizacij v okviru sozda in še slabšega v DO Brest izhaja tudi izguba tako v naši delovni organizaciji kot tudi pri ostalih proizvodnih delovnih organizacijah. Poudariti velja, da imajo izgubo v okviru Slovenijalesa predvsem delovne organizacije, ki imajo v celotni strukturi največji delež zaposlenih. Te delovne organizacije so poleg Bresta še Lesonit, KLI Logatec, Lignošper, LI Idrija in LIK Kočevje. Izgube so torej večje kot ob periodičnem obračunu za prvo trimesečje in seveda veliko večje od polletja preteklega leta.

D. Mišič

Tudi stroji zahtevajo skrb.

Nova prodajalna v Kočanih

Sredi julija smo v Kočanih v sodelovanju z delovno organizacijo »Nova trgovija« odprli nov prodajni salon. 300 m² razstavnih prostorov v središču mesta smo pridobili s preureditvijo nekdanje »Name«.

Naše želje po novem salonu so naletele pri direktorju »Nove trgovine« Draganu Petrovu na ugoden odziv in odobranje. V zelo kratkem času smo se lotili obnovitvenih del, ki so bila tudi kmalu zaključena.

V obnovljene prostore smo lahko že julija razstavili vse vrste Brestovega pohištva. Osebe, ki smo ga v salonu na novo zaposlili, se je v kratkem času usposobilo samostojno predstavljati in prodajati pohištvo, ki ga izdeluje Brest.

Mirno lahko zapišem, da je v estetskem pogledu Brestov prodajni prostor med najlepše urejenimi v Kočanih. Zanimanje kupcev za našo ponudbo je zelo veliko, kar kaže predvsem dejstvo, da kljub počitnicam poletni izkupiček znaša skoraj staro milijardo. Obiskovalci se najbolj zanimajo za kuhinje Brest-2000, za oblazinjeno pohištvo, pa tudi

delež ostalega pohištva, ki ga prodamo, je precejšen.

Kočani so naselje z okrog 30.000 prebivalci, z ožjo okolico pa štejejo približno 65.000 prebivalcev. Po industrijski plati je kraj najbolj znan po delovni organizaciji RUEN, kjer proizvajajo dele za avtomobilsko industrijo, v kraju pa je tudi tovarna papirja, tekstilna tovarna in kmetijsko predelovalni kombinat, ki nadele slovi po pridelovanju riža.

Z rižem z naših polj pokrivamo kar 60 odstotkov potreb jugoslovanskega trga.

Osebna izkaznica kraja in okolice kaže, da je tudi kupna moč prebivalstva na tem območju sorazmerno dobra, iz česar lahko sklepamo, da bo prodaja pohištva v naslednjih obdobjih še večja. Vsekakor je to želja celotne delovne organizacije, še posebej pa vseh nas, ki smo tukaj zaposleni.

K. Kostov

Predlog spremembe delovnega časa

Delavski svet delovne organizacije bo na prihodnji seji obravnaval pravilnik o razporeditvi delovnega časa.

S tem pravilnikom želimo enotno urediti vprašanje priznavanja in izrabe delovnega časa, ki ga delavci opravijo izven rednega delovnega časa.

Obenem pa želimo pripraviti osnovo za prehod na premakljiv delovni čas povsod tam, kjer je to smotno. Za uvedbo premakljivega delovnega časa je potrebno zagotoviti registracijo delovnega časa, za kar si moramo zagotoviti ustrezno napravo in urediti pogoje za učinkovit nadzor. Ker bomo uvedbo premakljivega delovnega časa zaenkrat odložili na kasnejši čas pa predlagamo za Tozd Prodajo in Skupne dejavnosti dve možnosti delovnega urnika, in sicer od 6. do 14. ure in od 7. do 15. ure. Delavnik izbire lahko vsak delavec

sam, držati pa se ga mora cel mesec.

Menimo, da s tako razporeditvijo delovnega časa poslovanje ne bi bilo moteno, pač pa bi v službah, kjer imajo več stikov s strankami, delo potekalo celo učinkoviteje.

J. Opeka

POPRAVEK K PRISPEVKU IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

V prejšnji številki Brestovega obzornika je prišlo v prispevku »Dopust tako in drugače« do neljube pomote. Med anketiranimi delavci je namreč na vprašanje odgovorila Ivanka Mahne in ne Milena Strle, kot je bilo zapisano. Obema se opravičujemo.

Uredništvo

Delo ob rezkarju v Strojegradnji.

Zakaj prenizka proizvodnja?

V letošnjem letu smo se v naši delovni organizaciji srečevali s številnimi gospodarskimi težavami. Da bi podoba delovne organizacije razčlenili in predstavili slabosti in dosežke, smo posamezne temeljne organizacije zaprosili, naj zapišejo:

- kako v njihovi temeljni organizaciji dosega po načrtih opredeljen obseg proizvodnje?
- kakšni so njihovi predlogi za izboljšanje?

Menimo, da so to reči, o katerih je potrebno odkrito in kritično spregovoriti tudi v našem glasilu. Vendar pa iz nekaterih temeljnih organizacij odgovorov nismo dobili. Zato se sestavljanje celote, žal, ni najbolj posrečilo.

TOZD ŽAGALNICA

Ob analiziranju proizvodnje za obdobje od januarja do avgusta smo ugotovili, da je temeljna organizacija dosegla načrtovano proizvodnjo v fizičnem kazalcu, to je v norma urah.

Načrtovani obseg za preteklih osem mesecev je bil v temeljni organizaciji 95.248 norma ur, doseženi pa 96.864 norma ur ali 101,1 odstotka.

Po posameznih proizvodnih delovnih enotah — žaga, polfinala in finala — je bilo največ doseženih norma ur v polfinalu (I. polletje 64,2 odstotka) in najmanj v oddelku finale (46 odstotkov).

Povečana proizvodnja polfinalnih izdelkov, oziroma predelave jelovega in smrekovega lesa je posledica velikega povpraševanja in dolgoročne usmeritve temeljne organizacije v prehod iz predelave bukovega lesa na predelavo jelovega lesa.

Pri doseganju celotnega prihodka v prvem polletju smo po plačani realizaciji dejansko za 4 odstotke pod rezultati, ki so bili predvideni v sanaciji. Vzrokov za to je več; povečanje neplačane realizacije, zmanjšana prodaja na domačem trgu itd.

Kaj do konca leta 1987?

Poudaril bi tri osnovne naloge:

1. izpolniti fizični obseg proizvodnje;
2. znižati neplačano realizacijo;
3. znižati vse zaloge.

Posledica vsega pa bi seveda moralo biti povečanje celotnega prihodka. A. Pišek

TOZD POHIŠTVO

V letu 1987 je v Tozdu Pohištvo načrtovan fizični obseg proizvodnje 486.023 norma ur, vrednostno pa to pomeni 7.717.006.000.— din, kar je glede na leto 1986 za 85 odstotkov več ali fizično 99 odstotkov doseženega načrta v norma urah za leto 1986.

Podatki o doseženih rezultatih za obdobje januar—junij 1987 kažejo, da je Tozda Pohištvo dosegel 235.038 norma ur ali 48,3 odstotka letnega načrta proizvodnje oziroma vrednostno 2.632.062.000.— din ali 34,1 odstotka letnega načrta ob 83,7-odstotnem fizičnem deležu proizvodnje za izvoz.

Podatki za obdobje od januarja do vključno avgusta 1987 pa kažejo, da je fizični obseg proizvodnje v tem obdobju znašal 316.065 norma ur ali 65 odstotkov letnega načrta, vrednostno pa je bilo doseženo 4.404.690.000.— din ali 57 odstotkov letnega načrta. Ugotavljamo, da zaostajamo za načrtovano dinamiko rasti za 4.183 norma ur, kar pomeni dnevno proizvodnjo. Načrtovana dinamika proizvodnje do konca leta kaže, da bo načrt proizvodnje za leto 1987 mogoče pokriti, seveda pod pogojem, da v prihodnje ne bo večjih izpadov proizvodnje.

Velik problem temeljni organizaciji predstavlja nenehno zmanjševanje števila zaposlenih, predvsem strokovnih delavcev iz proizvodnje. Z odhodom delavcev v pokoj se poslabšuje tudi kadrovska struktura zaposlenih, ustreznih zamenjav kadra iz sistemov izobraževanja pa skoraj ni. Vemo, da proizvajamo na zastareli in skorajda odpisani opremi in da sredstev za večje investicije ni. Le dokaj dobremu odnosu delavcev do osnovnih sredstev za proizvodnjo in rednemu vzdrževanju strojev gre zahvala, da ni prišlo do večjih zastojev zaradi okvar.

Izpad proizvodnje v mesecu februarju 1987 (doseženo je bilo le 24.750 norma ur ali 59,7 odstotka načrtovanih) pomeni, da bo težko do konca leta ujeti in nadomestiti zamujeno. Vzrok izpada je bila nepravilna dobava okovja iz uvoza. Da bi omilili izpad proizvodnje v začetku leta, smo organizirali delo ob prostih sobotah skozi vse leto.

Vrednostni obseg proizvodnje glede na načrt za leto 1987 bomo težko dosegli tudi zaradi sorazmerno visokega deleža proizvodnje za izvoz in zaradi cen proizvodov, ki jih dosegamo v izvozu.

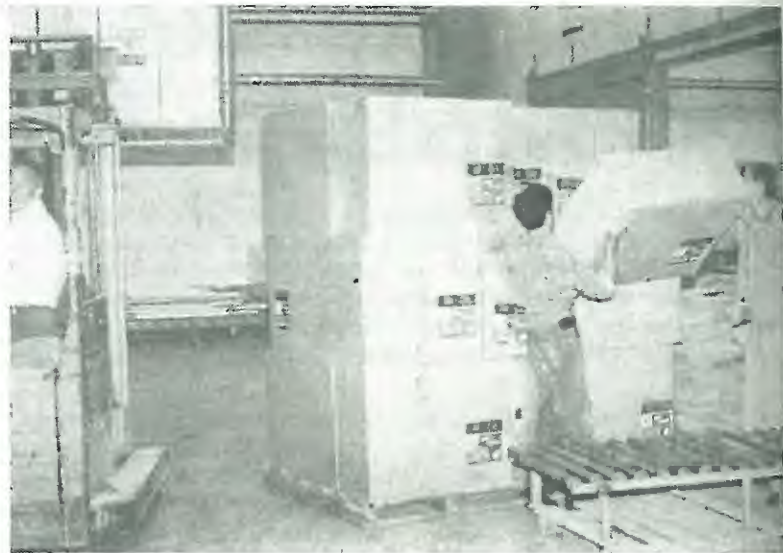
Kakšni so predlogi za izboljšanje stanja? Vztrajati moramo na ciljnih in nalogah, ki so zastavljene v sanacijskem programu, saj kar se tiče proizvodnega programa, kadrovske strukture in tehnološke opremljenosti, v tako kratkem obdobju ni mogoče pričakovati bistvenih premikov na bolje.

A. Klančar

TOZD TAPETNIŠTVO

Z uvajanjem tržnega gospodarstva v Jugoslaviji in s padanjem kupne moči našega prebivalstva se v čedalje večji meri pojavlja problem prodaje končnih izdelkov. Začele so se kopičiti zaloge, na drugi strani pa je opaziti, da kupci pri nakupu pohištva vse bolj gledajo na kakovost izdelka, ceno in dobavni rok. Vse to pa so stvari, ki smo jih na Brestu nekoliko zanemarili in ki jih bomo morali v prihodnje spremeniti, če se bomo hoteli obdržati na trgu. To pa pomeni, da bomo morali napraviti korenite spremembe na vseh področjih našega poslovanja.

Proizvodnja in s tem povezana delovna storilnost ni odvisna samo od tehnološke opremljeno-

Dokaj polna skladišča.

sti ali organizacije dela, temveč ta odvisnost nastane že veliko prej. Začne se z obdelavo trga, nadaljuje z oblikovanjem izdelkov, načrtovanjem in naročanjem repromateriala, nabavo materialov, skladiščenjem, organiziranjem proizvodnje in izdelavo, skladiščenjem in transportom končnih izdelkov. Obseg proizvodnje in s tem izpolnjevanje plana ter zadovoljitev zahtev končnega kupca je odvisen zlasti od dobrega in pravočasnega izvrševanja vseh funkcij poslovanja, ki so povezane s proizvodnjo. Od dobrega delovanja teh je odvisno tudi izvrševanje planskih nalog v tovarni.

Pri tem pa ne smemo pozabiti, da so poleg tega še velike rezerve v sami tovarni, saj delovni čas zelo slabo izkoriščamo. Vse preveč je izgub za osebne potrebe in razne neformalne sestanke.

Posledica vsega tega pa je nizka delovna storilnost, neizpolnjevanje planskih nalog in končna posledica: preveliki proizvodni stroški na enoto proizvoda, kar se pokaže v slabem poslovnem rezultatu in v stagnaciji prodaje.

Za našo temeljno organizacijo lahko ugotovimo, da v letu 1987 dosega še dokaj ugodne rezultate:

Letni načrt	Izvršeno (1.1.—31.8.)	% izvrševanja
3.816.644.000	1.718.284.000	71,2

Vsi ti rezultati bi bili lahko še boljši, če bi delovale vse prej omenjene funkcije tako kot bi morale, ter z boljšim izkoriščanjem delovnega časa v proizvodnji.

Na delovno storilnost vpliva zelo negativno tudi nestimulativno nagajevanje, zaradi katerega se je zmanjšala tudi delovna storilnost.

Iz tega sledi, da moramo povečati delovno storilnost, zmanjšati obratna sredstva in to na vseh področjih našega poslovanja. Le tako bomo lahko kos nalogam, ki se postavljajo pred vse delavce Bresta.

J. Gornik

TOZD MINERALKA

V prvem polletju letošnjega leta je Tozda Mineralka dosegla 64 odstotkov letnega načrta proizvodnje oziroma 14 odstotkov več kot je bilo načrtovano. Proizvodnja v naši temeljni organizaciji temelji na naročilniškem principu, kar pomeni, da proizvajamo samo za določenega kupca. V letošnjem letu beležimo zmanjšan izvoz negor plošč, saj smo izvozili le 9,6 odstotka načrtovane proizvodnje. V zvezi s tem problemom je bilo sklicano že več sestankov, tako z našo izvozno službo kot tudi s partnerji, ki delajo pri izvozu Negor plošč v Slovenijalesu.

Prodaja na domačem trgu je morala zaradi težav prevzeti še izvozno količino plošč in jo ponuditi domačemu trgu.

Zmanjšani izvoz pomeni za vsakega našega delavca manjši osebni dohodek, kljub temu če bi izvozno količino negor plošč prodali doma. Menim, da bi se morala izvozna služba učinkoviteje lotiti problema — še posebej ker je prišlo v letošnjem letu do kadrovskih sprememb.

Že dalj časa je nezasedeno mesto vodenje izvoza in očitno je, da smo vložili premalo naporov za rešitev tega problema.

Načrt za letošnje leto je izračunan na podlagi zmogljivosti strojev v dveh izmenah, kar pomeni, da obstaja rezerva še v tretji izmeni. Večji izkoristek oziroma večjo proizvodnjo beležimo takrat, ko trg potrebuje večje količine plošč enakih dimenzij.

V prihodnje bi morali intenzivneje delati pri raziskovanju novih veziv, ki bi pripomogli, da bi se čas stiskanja v procesu nastajanja plošč skrajšal.

Tako že dalj časa želimo zaposlitvi diplomiranega inženirja kemije, ki bi se lotil tega zahtevnega problema, vendar brez uspeha.

Na našem trgu se pojavlja vse več konkurentov, ki želijo kar najhitreje uveljaviti čimvečje količine svojih izdelkov. Resnično uveljavil pa se bo le tisti, ki bo boljši in cenejši.

C. Godeša

TOZD JELKA

Proizvodnja žaganega lesa in tesanih tramov je na letni dinamiki načrta. V prvih dveh mesecih je bilo doseganje načrta slabo zaradi zimskih razmer, toda to smo do polletja nadomestili. Zaradi dobavljanja nesortirane, neobdelane in kakovostno slabše hlodovine smo morali uvesti dodatno sortiranje v popoldanskem času. To je povzročilo dodatne stroške, obenem pa omogočilo normalno obratovanje žage.

Proizvodnja pohištva v naši temeljni organizaciji pa je pod planom predvsem zaradi izpada naročil nosilnega programa Helena. Tudi z uvajanjem novih programov Julija in Kvadrat je bilo več težav — tako z nabavo materiala kot s proizvodnjo. Dodatne težave so povzročale še majhne serije novih programov za izvoz in opremo objektov.

Nepravilna nabava materialov, čakanje na zaključek gradbenih del oziroma izmere objektov in upoštevanje izvoznih rokov so povzročili, da je bilo v proizvodnjo vnesenih tudi po šest nalogov hkrati. Posledica tega je bila nekontinuirana proizvodnja, dodatna vmesna skladišča, veliko transporta in poškodb, spričo česar se je povečalo število režijskih ur.

Delo ob prostih sobotah, nadurno delo in delo po pogodbi je ob tako majhnih in zahtevnih serijah prineslo premalo. Za takšen način dela nam primanjkuje kadrov (predvsem mlajših), saj bi že s skupino štiri ljudi lahko izdelali zahtevnejše elemente oziroma dodelave in opravili popravila tako, da proizvodnja ne bi bila motena.

V. Ileršič

(nadaljevanje na 5. strani)

Tipično za masivo.

Zakaj prenizka proizvodnja?

TOZD IVERKA

V Tozdu Iverka smo si začrtali, da bomo letos proizvedli 66 000 m³ ivernih plošč, od tega 15 000 m³ oplemenitenih. Fizično doseganje plana ob polletju je bilo v proizvodnji plošč 97-odstotno, pri proizvodnji oplemenitenih plošč pa 78-odstotno. Načrta proizvodnje, tako pri proizvodnji ivernih plošč kot oplemenitenih plošč, nismo dosegli zato, ker je ponovni zagon proizvodnje po večjih lanskim obnovitvenih delih sovpadal s zelo neugodnimi vremenskimi razmerami v januarju in februarju. V teh dveh mesecih je bila namreč proizvodnja praktično prepolovljena. Tega zmanjšanja proizvodnje pa v naslednjih mesecih nismo mogli v celoti nadomestiti, čeprav proizvodnja teče nepretrgoma 24 ur dnevno tudi ob sobotah in nedeljah.

Za boljše delovne rezultate je nujno redno obnavljanje in posodabljanje tehnološke opreme. S primernim nagrajevanjem bi morali spodbujati boljše delavce, kakovostnejše delo in inovativnost zaposlenih delavcev.

Ustvariti moramo takšne razmere, da bomo lahko zaposlovali predvsem ljudi z ustreznim strokovnim znanjem in željo, da to znanje z delom tudi potrdijo.

D. Ponikvar

TOZD GABER

Radi se spominjamo časov, ko so določeni pohištveni modeli uspevali v velikih kosovnih serijah.

Že v začetku osemdesetih let pa je postalo pohištveno tržišče zahtevnejše. Težnjo po večji individualnosti so okrepila recesijska leta in vedno večji konkurenčni boj, tako da danes lahko govorimo o eksploziji v oblikovni raznovrstnosti.

Proizvodnja velikih serij je zamrla in spoznati je bilo treba, da se raznovrstnost programov ne da več ekonomično obdelovati z organizacijskimi in proizvodnimi metodami ter s tehničnimi napravami sedemdesetih let. Tovarne, ki se niso ali pa so se premalo prilagodile spremenjenim razmeram, imajo žal naslednje probleme:

- visoke skladiščne zaloge, ki zmanjšujejo ostanek dohodka;
- rastoče skladiščne zaloge, ki zmanjšujejo lastna sredstva in s tem zmanjšujejo odstotek dohodka in celotno rentabilnost;
- nizko storilnost in padanje količine proizvodnje.

Večinoma lahko takšne tovarne zaradi majhnih lastnih sredstev štejemo kot kritične temeljne organizacije z motenim poslovanjem.

Kaj napraviti zoper padanje proizvodnje?

Potrebna nam je tovarna, ki bo prejšnja enostranska mišljenja o velikih serijah, maksimalizmu povišanih hitrosti itd., sposobna prilagoditi drugačnemu, zahtevnejšemu tržišču. Čas ležanja materiala v skladiščih je prav tako potrebno vključiti v kalkulacijo.

Skladiščni prostori in naše zaloge naj ne zagotavljajo priprave za dobavo, temveč naj služijo prilagodljivi proizvodnji za znanega kupca. Takšna proizvodnja neposredno v skladu s potrebami krmili materialno gospodarstvo.

Kako v prihodnje?

Prednost pred vsakimi popusti v ceni za večje količine naročil moramo dati kratkim pretočnim časom in usklajeni dobavi.

Raznovrstnost produktov nas sili z mehanizirane v avtomatizirano proizvodnjo. Elektronika omogoča takšen razvoj, saj se bomo tako lažje prilagajali ekonomični proizvodnji raznovrstnih delov v majhnih serijah.

Pri investicijah bo potrebno vključiti tudi stroške za SOFTWARE programe. Vedno več delovnih operacij se prenaša na en stroj ali en proizvodni

center, to pa pomeni zmanjšanje števila strojev.

Predpogoj za uporabo takšnih strojev pa je standardizacija raznovrstnih produktov; ta obsega uporabo materialov, obseg mer, vezne konstrukcije, enotnost okovja in enakost proizvodnih postopkov. Takšna proizvodnja pa zahteva drugačno načrtovanje in vodenje, kot ga poznamo danes. Vodi jo in organizirajo jo lahko le za to usposobljena vodstva in kadri v proizvodnji.

Naša temeljna organizacija se želi uveljaviti v konkurenci, ki postaja vse močnejša. Delati bo treba dobro in kakovostno, zato moramo izkoristiti vsak predlog za racionalizacijo in povečanje učinkovitosti. Vse več se bomo morali obračati na usposobljene organizacije za tehnični razvoj in razne druge svetovne in inženirinske organizacije.

Proizvodnja se bo morala prilagajati spremembam na trgu. Tržne prilagoditve pa se morajo kratkoročno realizirati kljub rastočim stroškom režije, materiala in energije.

Če hočemo imeti prilagodljive proizvodne naprave, bomo morali zbrati denar za posodabljanje opreme.

Proizvodnja po naročilu naj bi se odpirala ožje proti tržišču. Naročila moramo izpolnjevati tako kot se pojavljajo. Vzava kapitala zaradi tekočih materialov in gotovih izdelkov za znanega kupca se mora zmanjšati, da bomo tako dosegli večjo rentabilnost.

I. Gornik

TOZD MASIVA

V naši temeljni organizaciji vrednostno zastajamo za dinamiko letnega načrta proizvodnje za približno 20 odstotkov, medtem ko izraženo v normah urah presegamo načrt za približno 5 odstotkov. Najpomembnejši vzrok za to, da nismo dosegli načrta proizvod-

»Shramba« je polna.

nje je v sestavi izdelkov oziroma v odnosu med izdelki, namenjenimi za domači trg in tistimi za izvoz.

Tako smo za leto 1897 načrtovali:

IZVOZ	175.895	norma ur ali	64 odstotkov
DOMAČI TRG	98.000	norma ur ali	36 odstotkov
SKUPAJ	273.895	norma ur ali	100 odstotkov

V I. polletju pa smo dosegli:

IZVOZ	126.083	norma ur ali	85 odstotkov
DOMAČI TRG	21.928	norma ur ali	15 odstotkov
SKUPAJ	148.011	norma ur ali	100 odstotkov

Skladišče v Pohištva.

V drugem polletju poskušamo znižati delež izvoza, ker je dohodkovno nezanimiv in povečati delež proizvodnje za domači trg. Vendar do sedaj pričakovane realizacije prodaje na domačem trgu nismo dosegli.

Glede na znano dejstvo, da kupna moč prebivalstva pada, tudi ne bomo povečevali prodaje doma, temveč se bomo raje usmerili v ustrezne kooperacijske odnose znotraj delovne organizacije.

Kakšni so naši predlogi za izboljšanje?

V neposredni proizvodnji poskušamo uvajati terminske načrte. Pri tem bo potrebna večja organiziranost proizvodnje, kot tudi redna preskrba, predvsem pa ukrepanje na podlagi zapisanih podatkov.

Še naprej bomo usmerjeni v selekcijo med izdelki tako za izvoz kot za domači trg in bomo resnično izdelovali le tiste izdelke, ki nam prinašajo večji izrček.

IZVOZ	126.083	norma ur ali	85 odstotkov
DOMAČI TRG	21.928	norma ur ali	15 odstotkov
SKUPAJ	148.011	norma ur ali	100 odstotkov

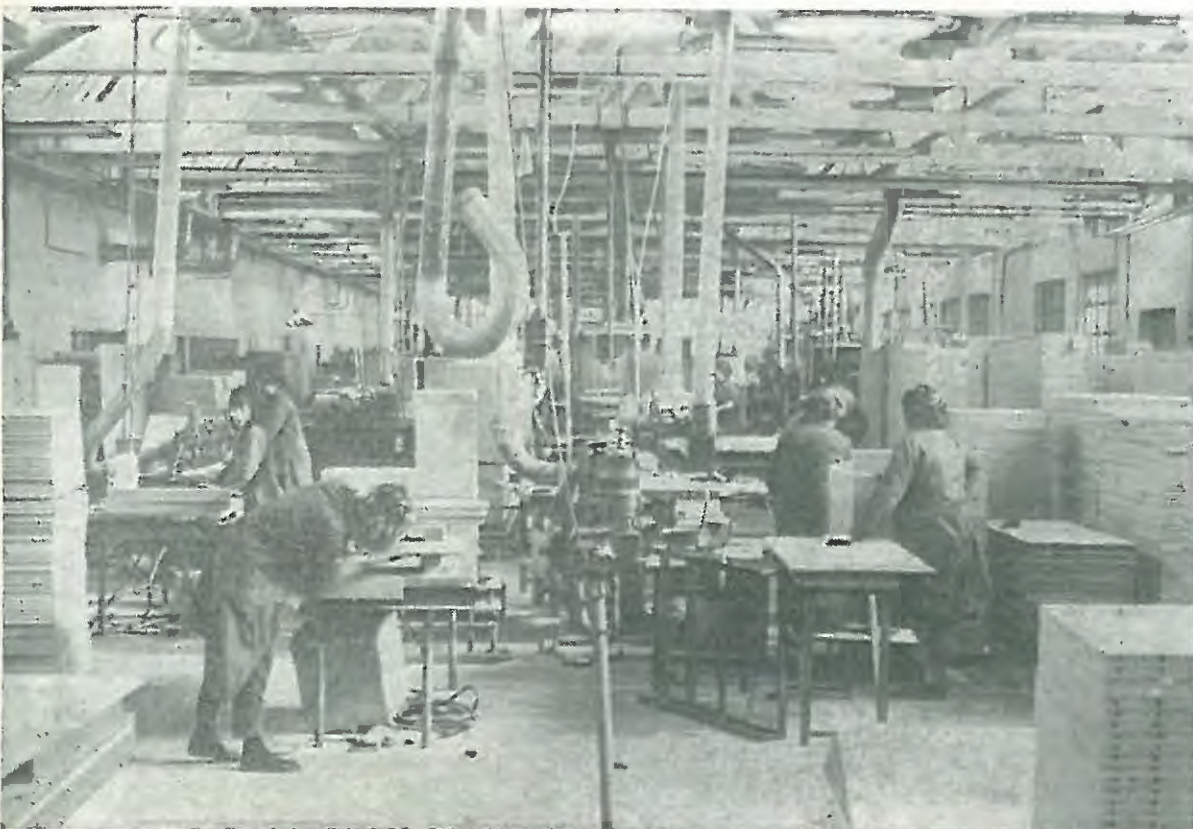
Od prodajne službe pričakujemo, da bo z ustreznimi akcijami pospešila prodajo.

Cene v izvozu se ne spreminjajo veliko, zato iščemo izhode v višjem cenovnem razredu (zahtevnejša obdelava lesa), s tem pa so seveda cene izdelkov višje.

Dokončanje investicije v tovarni gre proti koncu in računamo, da bomo tudi na tem področju dosegli določene časovne in kvalitativne prihranke. Zavedamo se, da je veliko stroškov, na katere neposredno ne moremo vplivati, vendar računamo v prihodnje na več vzpodbud za aktivne izvoznike, tako v okviru države kot tudi ožje.

Glede na to, da je skoraj pred vrati sestava načrta za leto 1988, moramo vse odločitve o postavkah načrta temeljito pretehtati, pri tem pa izhajati iz načrta za leto 1987.

M. Kusič

Delovni posnetek iz Pohištva.

Iz drugih lesarskih kolektivov

LESNINA je 14. julija letos v Somboru odprla novo prodajalno s pohištvom. V tem kraju in v celotni Vojvodini je ponudba izdelkov slovenskih proizvajalcev nasploh zelo skromna. Na 500 kvadratnih metrov razstavno prodajnega prostora bo kupcem na voljo raznovrstno pohištvo z dopolnilnimi programi (preproge, svetila, bela tehnika).

16. julija pa so odprli tudi novo trgovino s pohištvom v Kragujevcu. Praktično gre za dva lokala. Manjši, kjer bodo prodajali pohištvo, belo tehniko in nudili konsignacijsko prodajo in večji lokal, kjer bo razstavno-prodajni prostor, priročno skladišče in prodaja kuhinj.

LESNA Slovenj Gradec — v skladu z dolgoročnimi usmeritvami so v Tovarni pohištva Prevalje v prvem polletju letos prepustili proizvodnjo masivnih podbojev kooperantom. V izpraznjenih prostorih so pričeli s proizvodnjo stilnih in barvnih vratnih kril, kar zahteva več vloženega znanja in

dela ter dohodkovno bolj zanimiv antikel tako na domačem kot na tujem trgu. Proizvodnjo teh kril so povečali za 100 odstotkov.

Kooperantski odnos proizvodnje masivnih podbojev že teče. Kooperant za nas samo proizvaja; marketing, nabava, prodaja in izvoz pa ostajajo v okviru Lesne. S tem smo našo proizvodnjo pocenili in razširili ponudbo naših izdelkov.

12. avgusta je delovno organizacijo **MEBLO** obiskala beloruska delegacija, ki so jo sestavljali predstavniki kombinata Bobrujskdrev in kombinata Gomeljskdrev.

Gostje so si ogledali proizvodnjo pohištva in masivnih elementov v TOZD Pohištveni izdelki, proizvodnjo strojev v TOZD Strojgradnja in elektronika ter Salon v Novi Gorici.

Največ zanimanja so pokazali za nakup strojev za obdelavo masivnega lesa, filtrskih naprav in tehnološke rešitve od decimiranja lesa preko spanja in oplasčanja.

Sodelovanje z omenjenima kombinatoma naj bi potekalo v okviru kooperacijskih odnosov.

V **TOZD POLIPLAST** pripravljajo novo garnituro **SKLOP**, ki jo odlikujejo modrost barv, enostavnost linij, udobnost, relativna cenenost in — kot najpomembnejše — garnituro je mogoče zložiti in razstaviti, kar v stanovanjski stiski pomeni veliko prednost. Izdelana je iz kovinskih cevi in pločevine in površinsko barvana po suhem postopku. V trgovinah jo bomo lahko kupili kaj kmalu.

V razvojnem centru **NOVOLESA** so letos poleti razvili nov proizvod — opornico za roko. Izdelana je iz akrilne plošče, razvili pa so tudi nov sistem obešanja in naravnavanja. Opornica je nujno potreben pripomoček pri postoperativnem posegu in služi za imobilizacijo poškodovane roke v tisti legi, ki omogoča najhitrejšo zdravljenje. Do sedaj so jih izdelali 10, za vse sloven-

ske bolnice pa bi jih potrebovali okoli 200.

V medicini se uporablja vrsta pripomočkov, ki bi jih bilo mogoče bolje izdelati iz akrila. V Novolesu že proučujejo možnosti, da bi nekatere teh izdelkov razvili in ponudili trgu.

V **LIP BLEDE** so 10. avgusta začeli s pripravljalnimi deli za gradnjo prodajnega centra ob Ljubljanski ulici na Bledu. Objekt naj bi bil predvidoma dokončan do maja 1988 leta.

Nova namenska stavba bo

omogočala izvajanje predstavitve vseh naših proizvodnih programov na enem mestu te tehnično prodajne obdelave z vse kupce, tudi maloprodajne.

Celotno pritličje in kletni prostori so namenjeni maloprodaji. V pritličju bo prodajni prostor s prodajalci in svetovalci, v kleti pa bo tudi prostor za priročno skladišče izdelkov. V prvem nadstropju bo delovala prodajna služba (izvoz, domače tržišče, marketing), v drugem nadstropju inženiringa (opazovanje, izdelki Filba) ter razvojni biro.

LOGAŠKO okrajno glavarstvo.

Zemljepisni in zgodovinski opis.

Uredil Vojteh Ribnikar.

V LOGATCU.

Izdalo „Društvo učiteljev in šolskih prijateljev okraja Logaškega“.

1889.

BEGUNJE

Od trga Cerknica proti severovzhodu se pride na Menišijo. Cesta pelje ob desnem bregu potoka. Do prve vasi Begunje je dobre pol ure hoda. Menišija (po ljudski štetvi 1880. l.) obseza vasi Begunje (422 prebiv.), Bezovljak (253 preb.), Dobec (106 preb.), Kožljek (122 preb.), Selšček (133 preb.) in Topol (79 preb.). Lastne politične občine te vasi nimajo, temuč spadajo pod Cerkniško glavno občino. Največja vas Begunje ima ekspozituro in dvorazredno šolo.

Za vsakdanjo šolo bilo je			
godnih	dečkov	leta 1880	73,
		leta 1889	84,
godnih	deklic	leta 1880	93,
		leta 1889	79,
godnih	dečkov	leta 1880	65,
		leta 1889	75,

godnih	deklic	leta 1880	85,
		leta 1889	69;
obiskujočih	dečkov	leta 1880	18,
		leta 1889	36,
obiskujočih	deklic	leta 1880	23,
		leta 1889	33,
obiskujočih	dečkov	leta 1880	18,
		leta 1889	29,
obiskujočih	deklic	leta 1880	23,
		leta 1889	30.

Nekaj hiš je pod cerkvijo ob vodi »pri malnih«, kjer teče potok Cerkniščica, izvirajoč v šentvidskem hribovju in izlivajoč se v Cerkniško jezero. Na potoku so tri soseskine žaga in trije privatni mlini z žagami. Vsa okolica se razprostira med griči: Červivnik, Devči vrh, Stražišče in Slivnica. Zadnji hrib je 110 m visok in nekdanji znan kot domovje točo-delavnih čarovnic. Ker je svet nekoliko hribovit, nimajo prebivalci dokaj polja in njiv, nego se bolj pečajo z gozdarjo in lesno trgovino. Meniševci rede precej goved, nekaj ovac in malo konj. Sadjarstvo do sedaj ni imena vredno.

Ekspozitura se je ustanovila l. 1847. Prvi duhovnik je bil Ignacij Rebol. Vendar stalnega duhovnika ni. Pred vasio stoji cerkev sv. Jerneja, katera je bila nekdanj z močnim taborjem in s stolpi proti turškim napadom zavarovana.

Zraven cerkve je šola, katera je bila zidana l. 1859. Dokler še javne šole ni bilo, podučeval je nek Vebor v privatni hiši ukaželjno mladino. Šola se je jeseni l. 1885 razširila v dvorazrednico.

Celemu šolskemu okraju se pravi Menišija in prebivalcem Meniševci, ker so bili nekdanj, pred kakimi sto leti, še podložni menihom Kartuzijanom, posestnikom Bistre pri Borovnici in Cerknice, kamor so morali hoditi na tlako (na Loško pri Cerknici). — Pravijo, da so se nekdanji naselniki vasi Begunje umaknili sovražniku in so pribežali v te kraje, od tod ime vasi, Begunje in prebivalcev, Begunjci.

Na tukajšnji šoli so službovali: Prvi učitelj Mat. Kukec služboval je od l. 1860—1864, za njim pa so bili: Ivan Zarnik (1864—1867), Avgust Praprotnik (1867—1869), Iv. Valentin (1869—1871), Leopold Zupin (1871—1872), Karol Bernard (1872—1877), Janko Žirovnik (1877 do 1880), Franjo Rus od marca do julija 1880. l. (To je bil tukajšnji kurat kot pomožni učitelj) Jakob Žebre junija in julija 1884, Josip Žirovnik (1884—1885), Klementina Kos (1885—1887), Ivan Hromec od l. 1887.

BLOKE

V tej občini je samo dvorazredna šola. Šolo obiskujejoč mladih v šol. letu 1888/9 je 112 dečkov in 122 deklic.

Vasi v šolski občini je 26. Imena posameznih vasi, število hiš in število prebivalcev po ljudskem štetju 1880. l.: Fara 20 hišnih števil, 112 prebivalcev; Nova vas 31 hiš. št. 188 preb.; Velike Bloke 50 hiš. št. 277 preb.; Ravne 35 hiš. št. 186 preb.; Hudi vrh, 26 hiš. št. 143 preb.; Veliki vrh, 26 hiš. št. 113 preb.; Topol, 26 hiš. št. 134 preb.; Studenec, 21 hiš. št. 107 preb.; Metule, 19 hiš. št. 114 preb.; Ravnik, 23 hiš. št. 147 preb.; Runarsko, 17 hiš. št. 91 preb.; Radlek, 15 hiš. št. 105 preb.; Nemška vas, 11 hiš. št. 65 preb.; Volčje, 11 hiš. št. 70 preb.; Studeno, 11 hiš. št. 46 preb.; Strmica, 7 hiš. št. 48 preb.; Kremplice, 7 hiš. št. 42 preb.; Benete ali Bunarska Strmica, 8 hiš. št. 25 preb.; Mramorovo, 5 hiš. št.

33 preb.; Skrabče, 3 hiš. št. 19 preb.; Skufče, 3 hiš. št. 21 preb.; Zakraj, 3 hiš. št. 23 preb.; Godičevo, 1 hiš. št. 5 preb.; Lahkovo 1 hiš. št. 7 preb.

V začetku tekočega stoletja se je mladina podučevala v neki leseni bajti, tako imenovani »mežnariji«.

Leta 1828 pa je občina pod županom Drag. Nosanom sezidala sedanje šolske poslopje na svoje stroške na prostoru, kjer je prej »mežnarija« stala.

V novem šolskem poslopiju je bil prvi učitelj Matevž Zupan, ta kakor tudi vsi njegovi nasledniki so imeli v njem stanovanje. Učiteljeval je tukaj 20 let in je tudi tukaj umrl.

Za njim so bili učitelji: Fran Rakelj, Jurij Juretič, Janez Borštnik, Simon Punčuh. Leta 1883 se je šolsko poslopje prezidalo. Iz učiteljevega stanovanja se je naredila soba za drugi razred in šola razširila v dvorazredno.

V začetku šolskega leta 1883/4 je bil Ivan Treven nadučiteljem imenovan. Prva učiteljica je bila gđ. Julija Gula, katera se je pa konec šolskega leta 1886/7 službi odpovedala in šla v Ljubljanski samostan.

Cerkva v tej šolski občini je deset: Farna cerkev sv. Mihaela (pri Fari); Sv. Nikolaja na Hudem vrhu; Sv. Volbenka na Volčjem; Sv. Petra na Studencu; Matere Božje v Velikih Blokah; Sv. Antona Padovanskega v Metuljah; Matere Božje na Runarskem; Sv. Janeza Krstnika na Studenem; Sv. Filipa in Jakoba v Ravnah in sv. Roka v Ravniku.

Starost cerkva se ne more določiti. Zupnikov je bilo tukaj 26. Prvi bil je Tomaž Speck leta 1413.

Najvišja hriba v tej šolski občini sta Blošček in Zupanšek. Ta dva hriba delata mejo med mestom Ložem, Blokami in Ložkim potokom. Obdelana zemlja je tukaj še precej rodovitna, dasiravno ta občina 734 metrov nad morsko gladino leži. Neobdelane zemlje je tukaj le malo. Gozdi so skoraj popolnoma posekani, vendar imajo posamezni posestniki še lepe dele mehkega in trdega lesa.

Stan živine je tukaj skoraj slab, nekatere vasi imajo majhne in slabe pašnike, radi tega je pa tudi število goveje živine le majhno. Kmetje ne pridelujejo toliko, kakor potrebujejo za svoj vsakdanji živ. Prisiljeni so prepeljati trame in žaganice iz Kočevja in Ložkega Potoka na Rakek.

Zopet drugi preganjajo vole in krave iz sejma v sejmu, posebno pa v Trst, Sežano in Gorico. Sploh so Bločani po Kranjskem kot prebivani volovski in kravji barantači dobro poznani; vsaj je znana prislovica: »Če Bločana ni, tudi sejma ni!«

Mladi in bolj revni ljudje hodijo vsako jesen na Hrvaško in Ogersko v gozde delat in si na ta način svoje materijalno stanje zboljšajo.

Brez malo izjeme znajo tukaj ljudje (posebno mladi) brati in pisati. Do rokodelstva ima tukajšnje ljudstvo le malo veselja, in se rokodelcev jako pogreša.

Glavni potok v tem šolskem okolišju je »Bloščica«. Izvira pri vasi Runarsko in teče proti zapadu do Velikih Blok ter se na ondodnem polju v požrehe (brazdna) popolnoma izgubi.

Ob času naliva pa priteče do vasi Fara in se v glavni požrehe, kateri je poleg vasi, izliva. Nekateri trdijo, da ta voda v vasi Vrhovnika v Ložkej fari zopet na dan pride. Po mnenju drugih pa ta voda v vasi Zerovnica v Grahovski občini iz votlin priteče. Prav določiti se pa vendar ne more. Drugih požrehov ali brezdnov, kateri vode sprejemajo, je od 20—30.

Drugi potok, kateri teče poleg vasi Fare, izvira deloma pod vasio Studenec, deloma pod vasio Veliki vrh in tudi ponice v zgoraj omenjeni požrehe.

Vas Metule (Metulum) je približno trideset ure od šolskega poslopja oddaljen. Ne daleč od tam proti zapadu je baje nekdanj stalo mesto Metulum, katero so Rimci 30 let pred Kristusovim rojstvom razdeljali. To mesto je veljalo Japodom za glavno mesto, kakor ga grški pisatelj popisuje. Razvaline tega mesta se še dandanes poznajo. Posebnih spominkov in znamenitosti ni v tem šolskem okolišju.

Sadjarstvo je tukaj radi neugodne lege na zelo nizki stopnji. Šest do osem mesecev trajajoča zima, mraz in burja uničujejo sadno drevje. Ob meji po stranskih vaseh, kjer je ugodna lega, bi se dalo sadjarstvo z velikim trudom nekoliko zboljšati. Najslabši lega za sadjarstvo je okoli vasi Fare in Nove vasi, ker po tem polju ima burja (pa tudi jasen mraz) svoj vragov ples.

Čigavi so objekti družbenega standarda?

Gospodarski in družbeni razvoj terjata tudi v naši občini usklajeno rast. Za to so se že na prvem jesenskem delovnem sestanku predstavniki družbenopolitičnih organizacij, družbenopolitične skupnosti in vodilni delavci združenega dela pri obravnavanju razvoja družbenega standarda dogovorili, da je potrebno z različnimi akcijami razvoj pospešiti, saj smo v primerjavi z drugimi občinami v Sloveniji, pa tudi v primerjavi s pobrateno občino Čabar, močno zaostali. Sedanji zaostanek in položaj družbenega standarda v naši občini narekujejo, da se razvoju na tem področju v naprej ne moremo odpovedati. Zato je prav, da poiščemo in temeljito strokovno pripravimo najustreznejše rešitve. Po pripravi vse potrebne dokumentacije pa bi naloge začeli reševati v etapah skladno z možnostmi.

Izvršni svet SO Cerknica je po pregledu zastavljenih nalog pripravil osnutek družbenega dogovora o izgradnji družbenega standarda. Z njim naj bi se udeleženci dogovorili, da je najprej potrebno obnoviti obstoječe objekte družbenega standarda, nato začeti z izgradnjo že dogovorjenih in začrtih objektov ter po uresničitvi naštetih del pričeti z novimi nalogami. Predlagani objekti in naloge so: izgradnja spominskega parka v Cerknici, obnova Muzeja revolucije v Ložu in Muzeja Frana Gerbiča v Cerknici, sanacija vlečnice Lisec in izgradnja vlečnice Gradišče na Slivnici in na Ulaki v Starem trgu ter izdelava turistične karte občine Cerknica.

V uresničevanju nalog bi sodelovale organizacije združenega dela tistega območja, čigar pomen ima akcija oziroma naloga. Za višino obveznosti je predlagan kriterij do ene polovice doseženega dohodka v vsaki temeljni organizaciji in kriterij do ene polovice doseženega dohodka na zaposlenega v vsaki temeljni organizaciji. Udeleženci bi izpolnili svoje obveznosti s svojimi sredstvi, storitvami ali na drug dogovorjen način.

Skupne opredelitve za uresničenje nalog iz tega dogovora so v dosedanji razpravi podprli najodgovornejši delavci družbenopolitične skupnosti,

družbenopolitičnih organizacij in združenega dela.

V predlaganem družbenem dogovoru so opredeljene naslednje naloge:

1. Obnova in dograditev kulturnega doma v Cerknici

Za izvedbo te naloge sta Kulturna skupnost in krajevna skupnost Cerknica že imenovali programski odbor, ki je izmed petih idejnih načrtov izbral najprimernejšega. Odbor se je glede na možnosti opredelil za postopno obnovo doma, pri čemer že potekajo dogovori o izdelavi projekta za celotno obnovo in dozidavo kulturnega doma.

Naloga obsega naslednje faze: pripravo investicije, obnovo strehe in izdelavo betonske plošče pod njo, dozidavo novega odra na severni strani sedanjega doma, preureditev dvorane in ureditev prostorov galerije (v sedanjem odru dvorane).

V drugi fazi bo streho zaradi dotrajanosti potrebno obnoviti, ker se sicer lahko poruši.

2. Spominski park v Cerknici

Z izgradnjo stanovanjskega bloka na Taboru ter balinišča za njim je zazidava tega območja Cerknice zaključena. Obnoviti pa je potrebno zele-

nice in otroška igrišča, ki so bila zaradi gradbenih del opuščena in zanemarjena.

Ponovni ureditvi zelenic se je pridružila ideja o parku v Cerknici, kasneje pa so v programski odbor parka vključili tudi naloge gradbenega odbora za postavitev spominskega parka v Cerknici. Na podlagi idej Zavoda za urejanje prostora sta oba odbora sprejela programske osnove spominskega parka v Cerknici. Poleg parkovne ureditve prostora je v njem predvidena tudi lokacija za kipe narodnih herojev iz občine Cerknica. V njegovem sklopu je načrtovana tudi zunanja ureditev stanovanjskih blokov na Taboru in ceste na tem območju.

V letošnjem letu naj bi Skupščina občine Cerknica že obravnavala ureditveni načrt, po sprejemu pa je potrebna še tehnična dokumentacija. Obe fazi naj bi bili uresničeni do spomladi 1988, tako da bi takrat že lahko pričeli s prvimi gradbenimi deli in osnovno ozelenitvijo spominskega parka.

3. Izgradnja objektov zimske rekreacije

Razvoj telesne kulture in športa v naši občini se je razvijal neenakomerno brez večjih načrtnih opredelitev. Vsa prizadevanja so šla po poti možnosti, ne glede na resnične potrebe razvoja telesne kulture. V razvoju telesne kulture in športa smo zaostali daleč za večino slovenskih občin. Zapostavljanje problematike telesne kulture je ustvarilo v tej dejavnosti velike praznine, tako glede objektov kot strokovnih kadrov.

Vse večji problemi se nam pojavljajo na področju razvoja zimskega športa. Športna rekreativna dejavnost v zimskem času skorajda odpade,

Knjižnica ima redne obiskovalce.

ker v naši občini ni zimskega športnega objekta, ki bi ustrezal potrebam občanov, predvsem šolske mladine. Tako smo na več sejah sklenili, da gremo v tem srednjeročnem programu v razvoj zimske rekreacijskega športa. S takimi izhodišči samo lovimo korak s tistimi, ki so kljub slabšim pogojem v preteklem desetletju gradili smučarsko rekreativne površine kot so Ulovka, Tršče, Loški potok, Travnica, Logatec, Sviščaki, Kalič. V občini Cerknica obratuje le vlečnica Lisec, ki ne more zadostiti vsem potrebam. Ugodne klimatske razmere in velike travnate površine omogočajo smučanje že ob slabših pogojih, z ureditvijo smučišča pa bi tudi ohranili tradicijo smučanja, ki je bilo od nekdaj sestavni del našega življenja.

Za razvoj programa zimske rekreacije je torej potrebno storiti naslednje:

1. Izvesti sanacijski program vlečnice Lisec, ki je že pripravljen;

2. Nadaljevati z urejanjem smučišča in pričeti z izgradnjo vlečnice Gradišče na Slivnici;

3. Pričeti z gradnjo vlečnice na Ulaki.

Glede na gospodarske razmere predlagamo fazno izgradnjo zimske rekreacije v občini. V kasnejšem obdobju pa bi ti objekti postali tudi sestavni del infrastrukturne turistične ponudbe v občini Cerknica. Za zagotovitev razvoja zimske rekreacije predlagamo združenje sredstev in kasneje tudi kadrov za nemoteno funkcioniranje že obstoječih naprav in razvoj novih. Združeno delo naj bi tako prevzelo skrb za izgradnjo in normalno delovanje zimske rekreativne ponudbe. Ta namreč ne more biti stvar posameznega smučarskega kluba in tudi ne samo ene izmed organizacij združenega dela.

Pri tem velja opozoriti, da je poleg sanacijskega programa vlečnice Lisec za vlečnico Gradišče že uresničeno naslednje:

- pridobljena je ponudba na osnovi idejnega projekta in soglasje lastnikov (večina zemljišč je družbenih),
- zaključena je ureditev in priprava proge,
- izdelan je vzdolžni profil trase,

— pridobljene so prve ponudbe za izvedbeni projekt.

Pomembno je omeniti, da je letošnja akcija mladinske delovne brigade Notranjski odred zaključila ureditev in pripravo proge, kar daje akciji dodatno družbeno težo. Akcijo za sanacijo vlečnice Lisec vodi TVD Partizan Nova vas Bloke, za vlečnico Gradišče pa Smučarski klub Cerknica.

4. Obnova Muzeja revolucije v Ložu in Muzeja Frana Gerbiča v Cerknici

Na obeh muzejih moramo opraviti dela, ki so nujna, da omogočijo njuno normalno dejavnost.

S stavbo Muzeja revolucije upravlja Samoupravna stanovanjska skupnost. Za primeren predstavitev kulturne dediščine, ki je na ogled v razstavnih prostorih, pa je nujno potrebna sanacija tal, električne napeljave, potrebna pa so tudi druga manjša vzdrževalna dela. Za sanacijo tal je že izdelan projekt, medtem ko je sanacija električne napeljave začasno odložena.

Tudi za ponovno postavitev zbirke Frana Gerbiča v njegovi rojstni hiši je imenovan programski odbor, v katerega je vključena tudi Slovenska akademija znanosti in umetnosti z oddelkom za muzikologijo. Spomniti se je treba namreč, da je Jarmila Gerbič, hčerka Frana Gerbiča, podarila očetovo hišo občini Cerknica z obvezo, da je v hiši spominska zbirka njenega očeta. Zbirka Frana Gerbiča je bila postavljena v njegovi hiši že leta 1964, zaradi prostorskih težav glasbene šole pa se je skrčila v enem samem prostoru. S preselitvijo glasbene šole pa so dane vse možnosti za ponovno postavitev zbirke.

5. Izdelava turistične karte občine Cerknica

Komisija za turizem Izvršnega sveta SO Cerknica je v iskanju možnosti za večjo turistično ponudbo preučila tudi idejno zasnovo nove turistične karte, ki predstavlja območje od Unca do Crikvenice. Tako naj bi v večji meri vzpodbujali predvsem tuje turiste, ki potujejo v srednjo ali južno Dalmacijo. V to ponud-

(nadaljevanje na 8. strani)

Kdaj bo prišel na vrsto kulturni dom?

V akcijo »za čisto Slovenijo« so se vključili tudi mladi iz naše občine in zbrali na kupe odpadnega materiala.

...tudi malo kulture

12. septembra, ob dnevu kulture in športa, je bila v Salonu pohištva Brest v Cerknici otvoritev razstave del likovnih amaterjev, delavcev Sozda Slovenijales. Na otvoritvi so bili povabljeni direktorji članic Sozda Slovenijales, predstavniki Republiškega sindikata, predstavniki splošnega združenja Les, člani komisije za kulturo in avtorji umetniških del. Vabljeni pa so bili tudi udeleženci tekmovanja.

Na otvoritvi je zapel moški pevski zbor Tabor, spregovoril pa Simon Osredkar, predsednik komisije za kulturo pri Sozdu Slovenijales. Med drugim je dejal, da je v časih, v kakršnih živimo, umetniška dejavnost naših umetnikov še toliko važnejša, ker izraža upanje in notranjo moč človeka, ki ni podlegel kolesom predpisov, dogovorov, ukrepov in omejitev ter da umetnost ohranja človeka v človeku, osvobaja duha in odganja sivino, ki vse prepogosto lega v naša razmišljanja. Ob koncu je izrazil željo, da se na dneh kulture

in športa umetniki odslej redno srečujejo in širijo krog ljubiteljev umetnosti.

Likovna dela za razstavo so prispevali:

- Emil Marinšek iz Razvojnega inštituta Slovenijales
- Borut Stanič iz Slovenijales Trgovine
- Olga Piltaver iz Tovarne pohištva Brežice
- Stane Hočevnar iz LIK Kočevje
- Franc Berhtold iz Tovarne meril Slovenj Gradec
- Marko Mlakar in Anton Osredkar-Simon iz Lesne industrije Spodnja Idrija
- Mileva Lukač iz Lignošpera Bosanski Novi
- Franc Maček iz Slovenijales Trgovine
- Slavko Mikše iz Brest Cerknica.

Po razstavi so si gostje ogledali grad Snežnik in etnološko zbirko o polhanju na Notranjskem.

V. Lavrič

...z otvoritve razstave.

Referendum je uspel

Delavci vseh temeljnih organizacij so se na referendumu dne 24. 9. 1987 odločali o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za pridobivanje in razporejanje dohodka. Referendum je v vseh tozidih uspel.

Rezultati:

Zap. št.	TOZD	VOLILNI UPRAVIČ.	GLASOVALO		ZA		PROTI		NI GLASOVALO		NEVELJAVNO	
			št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
1.	POHIŠTVO	622	482	77,49	381	61,25	96	15,43	140	22,51	5	0,80
2.	JELKA	174	156	89,65	140	80,45	16	9,19	18	10,34	—	—
3.	TAPETNIŠTVO	131	119	90,9	91	69,5	28	21,4	12	9,1	—	—
4.	IVERKA	166	137	82,5	107	64,4	30	18,1	29	17,5	—	—
5.	GABER	138	126	91,30	111	80,44	14	10,15	12	8,69	1	0,72
6.	ŽAGALNICA	212	195	92	170	80,2	19	9,0	17	8,0	6	2,8
7.	MASIVA	279	255	91,3	232	83,1	20	7,1	24	8,6	3	1
8.	STROJEGRADNJA	48	44	91,7	42	87,5	2	4,2	4	8,3	—	—
9.	PRODAJA	245	209	85,3	186	75,9	21	8,6	36	14,7	2	0,8
10.	MINERALKA	52	50	96	48	92,16	1	1,92	2	3,84	1	1,92

Ker je referendum uspel, so dani pogoji, da sprejmemo tudi pravilnik o delitvi sredstev za osebne dohodke in si tako ustvarimo pogoje za pravičnejšo delitev osebnih dohodkov.

J. Opeka

Gasilski jubilej

Na območju sedanje občine Cerknica je bilo leta 1887 ustanovljeno gasilsko društvo, ki se je tedaj imenovalo Požarna bramba. Na ustanovnem zboru je bil za prvega predsednika izvoljen Ivan Korče iz Cerknice. Uspešno jo je vodil vse do leta 1908.

Geslo gasilcev je bilo in ostalo pomoč sočloveku v primeru požara ali ob drugih naravnih nesrečah. Brambovci so se odzvali vsakemu klicu na pomoč in večkrat uspešno ukrotili »rdečega petelina«, čeprav z opremo, ki je danes primerna le še za muzej.

Po letu 1908 je prevzel vodstvo tedanjih brambovcev Matija Obreza starejši, in ga uspešno vodil vse do prve svetovne vojne. Med prvo svetovno vojno je društvo životarilo, saj je moralo veliko mož in fantov na fronto. Posledice vojne so se čutile še nekaj let, saj je terjala svoj krvni davek tudi med brambovci.

Leta 1920 so za predsednika izbrali Janeza Otoničarja. Tedaj se je Požarna bramba preimenovala v Gasilsko društvo. Že v prvih letih je društvo doseglo vidne uspehe. Leta 1925 so si priskrbeli motorno brizgalno, ki še danes brezhibno deluje, čeprav seveda ne ustreza več današnjim zahtevam protipožarne varnosti.

Istega leta je bila ustanovljena pri Gasilskem društvu sekcija godbe na pihala, ki jo

je vodil kapelnik Žuljan. V tem obdobju, ki je bilo eno izmed najplodnejših, se je društvo skupno z godbo preselilo v gasilski dom v Gerbičevi ulici, kjer deluje še danes.

Med drugo svetovno vojno je delovanje gasilskega društva popolnoma zamrlo, saj so se tudi gasilci vključevali v borbo za osvoboditev domovine. Okupatorji so med vojno požgali veliko gasilskih domov in uničevali orodje. Tako so si zagotovili lažje požiganje in uničevanje domov in premoženja. Gasilci so bili ob takšnem početju skoraj brez moči.

Jeseni leta 1945 je društvo ponovno zaživelo. Pod vodstvom Janeza Otoničarja, ki je bil eden najzaslužnejših gasilcev v Sloveniji, so najprej začeli nabavljati novo orodje.

Leta 1957 je društvu uspelo s širšo pomočjo kupiti gasilski avto. Nekaj let kasneje so postavili novo orodišče in garažo poleg gasilskega doma. Leta 1969 je društvo prejelo motorno brizgalno. Čez štiri leta so odstranili dotrajan ga-

silski stolp in zgradili novega. S prostovoljnimi prispevki Cerkničanov so v letu 1977 kupili orodni avto. V letu 1981 so dobili novo avtostano. Lani so dokončno uredili gasilski dom.

V stoletnem razvoju beležijo vidne uspehe tudi na področju preventive, izobraževanja, usposabljanja in udeležbe na tekmovanjih.

Danes šteje društvo 110 aktivnih članov. Pridobivanje mladih članov in njihovo sprotno usposabljanje je bila in je še vedno ena bistvenih nalog društva. V njem deluje dovolj usposobljenih ljudi, ki svoje znanje lahko in morajo prenašati na mlajši rod.

Gasilci so ponosni na delo predhodnikov, saj so tudi v najtežjih časih ohranili eno najhumanejših organizacij in vseskozi prizadevno delovali, čeprav večkrat v skoraj nemogočih razmerah.

D. Jakopin

LOKOSTRELSKI TEČAJ IN OBČINSKO LOKOSTRELSKO TEKMOVANJE

Taborniški odred Jezerska ščuka bo 23., 24. in 25. oktobra organiziral začetni tečaj lokostrelstva, kjer si bodo tečajniki pridobili teoretično in praktično znanje. Zbor tečajnikov — s potrebno lokostrelsko opremo — bo 23. oktobra ob 17. uri. Kraj urjenja še ni znan in ga bomo sporočili kasneje.

Po zaključku tečaja bomo 25. oktobra ob 10. uri priredili lokostrelsko tekmovanje v počastitev občinskega praznika. Udeležijo se ga lahko vsi lokostrelci iz naše občine, prijavijo pa naj se do 16. oktobra pri UNIS TURISTU v Cerknici.

OJŠ Cerknica

Čigavi so objekti družbenega standarda?

(nadaljevanje s 7. strani)

bo je vključena tudi pobratena občina Čabar, mesto Reka in občina Delnice.

Za umetnost, kulturo in tudi za družbeni standard velja, da živijo tam, kjer jih ljudje cenijo. Tej misli velja dodati vpliv družbenega standarda na oblikovanje mlade generacije, njegov vpliv na delo nosilcev

razvoja 21. stoletja, torej na znanje in inovativnost, ki se lahko razvijata samo v kulturnem okolju v najširšem pomenu besede. Če dodamo, da samoupravljanje in sporazumevanje zahtevata kulturni dialog, potem je pomen družbenega standarda še toliko bolj odločujoč za razvoj občine Cerknica.

T. Urbas

obzornik

glasilo delovne organizacije

PRED 10 LETI

NOVA SAMOUPRAVNA ORGANIZIRANOST

Koordinacijska komisija za uresničevanje zakona o združenem delu se je v septembru dvakrat sestala. Med drugim so člani ugotovili, da bo TOZD Tovarna pohištva Martinjak v nekaj mesecih dosegla pogoje za organiziranje nove temeljne organizacije, katere glavna dejavnost bo proizvodnja oblaženega pohištva. Sklenili so tudi, da se celotna prodaja na domačem trgu organizira kot temeljna organizacija.

PRODAJA POHIŠTVA

Prodaja Brestovega pohištva se je leta 1976 v primeri z letom 1975 povečala za 14 odstotkov. Struktura prodaje po republikah kaže, da je polovica vse naše prodaje uresničene v Sloveniji. V 14 od približno 600 prodajalnih po Jugoslaviji prodamo več kot polovico obsega naše prodaje na domačem trgu. V prodaji pohištva izstopajo predvsem večja mestna naselja, saj je stanovanjska izgradnja v mestih neprimerno večja kot na podeželju.

IZ TOVARNE LESNIH IZDELKOV STARI TRG: Stol 530

Julija je stekla proizvodnja stolov 530, ki so namenjeni predvsem ameriškemu tržišču. Pri proizvodnji sodelujeta tovarna pohištva Martinjak in LIKO Vrhnika. Prve količine stolov so že odpremljene v Ameriko. Stol 530 bo po predvidevanjih v letu 1978 zavzel 70 do 80 odstotkov kapacitet stolarne.

OBISK AMERIŠKIH KUPCEV

Obisk predstavnikov ameriške firme USFI na Brestu sodi v okvir običajnih rednih poslovnih stikov, ki jih imata ti dve podjetji že vrsto let. V letu 1970 smo jim začeli dobavljati mizna podnožja iz Tovarne pohištva Martinjak, z vključitvijo sobnih kolonialnih kredenc iz Tovarne pohištva Cerknica pa se je obseg poslov v letu 1975 znatno razširil; še bolj pa je fizični in vrednostni obseg izvoza porasel letos, ko se je s svojim izvoznim programom pridružila tudi Tovarna lesnih izdelkov Stari trg. Gostje so si ogledali tovarno pohištva Cerknica, kjer so — po njihovih besedah — dobili najboljše vtise.

SREČANJE BRESTOVH DELAVCEV OB 30-LETNICI DELOVNE ORGANIZACIJE

Na srečanju je bilo prisotnih nad 3000 Brestovih delavcev. Za oskrbo — jedajo in pijačo — je poskrbela delavska restavracija. Lepo je bilo poskrbljeno tudi za zabavne in športne igre in seveda za ples — zavrteli so se stari in mladi, a vsi od srca Brestovci.

SEKRETARIAT ZVEZE KOMUNISTOV SOZD SLOVENIJALE JE RAZPRAVLJAL

Sekretariat Zveze komunistov SOZD Slovenijales — proizvaja in trgovina je 19. septembra razpravljala o uresničevanju akcijskega programa ob zakonu o združenem delu v zvezi z organiziranjem trgovine. Ločiti je treba veleprodajo in maloprodajo, za to pa so velika skladišča po vseh trgovskih središčih v državi. Blago mora trgovina čimprej približati kupcu.

NA ROB PRAZNOVANJU PETSTOLETNICE LOŽA

Osrednje in zaključne prireditve 18. septembra se je kljub izredno slabemu vremenu udeležilo nad 350 ljudi. Med gosti so bili tudi članica predsedstva SR Slovenije Anica Kuhar, član CK ZKS Tone Kraševac, predvojni in medvojni revolucionarji, nosilci spomenice 1941, predstavniki občinske skupščine in družbeno političnih organizacij. V imenu pokrovitelja je imel slavnostni govor predsednik skupščine občine Cerknica tov. Jože Hren.

DESET LET STRELSKE DRUŽINE BREST

Na ustanovnem občnem zboru 22. septembra 1967 je bil za prvega predsednika izvoljen Janez Kovačič. V letih 1967—1969 so se strelci vključevali v tradicionalna tekmovanja za počastitev naših praznikov. Bolj razgibano delo pa se je pričelo od leta 1970 dalje.

Delili smo milijone

Vsak delavec Bresta je ob 40. obletnici delovne organizacije prejel v prvi polovici septembra čestitko in skupaj z njo stari milijon. Brestovi upokojeanci pa so prejeli ob čestitki pol starega milijona in spominsko značko. Značko bodo vsi zaposleni prejeli ob izplačilu osebnih dohodkov za mesec september (v oktobru). Precej je že bilo izrečenih besed o praznovanju Brestovega jubileja, vendar so bile vse v znamenju težkega gospodarskega trenutka. Med drugim je bilo sklenjeno, da jubilejnega srečanja Brestovih delavcev in upokojeencev ne bo. Dejstvo, da se moramo obnašati racionalno tudi ob jubileju in želja, da bi jubilej bil praznik vseh delavcev in upo-

kojencev pa sta botrovala priložnostni čestitki, denarju in znački. Za vse, ki so si želeli srečanja z nekdanjimi oziroma sedanjimi sodelavci — Brestovci, pa je bila zagotovo dovolj vabljiva priložnost dan kulture in športa v okviru Sozda Slovenijales, katerega organizator je bil to pot Brest. Priložnostne čestitke in starega milijona je bil bržkone vesel vsak delavec Bresta, posebno pa tisti, ki se niso imeli namena udeležiti predvidevanega (neuresničenega) srečanja ob jubileju.

Glede na odziv in izraženo zadovoljstvo smo tokrat storili pravilno — vsaj delavski svet delovne organizacije, ki je tako odločil, si je tega želel. V. Lavrič

Kljub megli zelo svečano.

Brest ponovno zmagovalec

V soboto, 12. septembra, sta bila Brest in Cerknica gostitelja velike športne, kulturne in zabavne prireditve — šestih letnih iger delavcev Sozda Slovenijales. To je bila po petnajstih letih, ko je bila v Cerknici 3. lesariada, ena največjih prireditev v kraju na sploh. Tako prva kot slednja sta bili seveda organizirani v počastitev Brestovih jubilejev. Tokrat 40-letnice Bresta!

Vzdušje je bilo na moč podobno tistemu pred petnajstimi leti. Ob osmih zjutraj je bilo pred Brestom že mravljišče. Zastavonoše, godba na pihala, organizatorji, gostje in več kot 600 športnikov, ki so prišli iz 19 delovnih organizacij članic Sozda Slovenijales, se je zložilo v povorko, ki se je odpravila na otvoritveni prostor pred osnovno šolo v Cerknici. Navzoče je v otvoritvenem nagovoru pozdravil v. d. direktorja DO Brest Zdravko Zabukovec. Do tedaj megleno jutro je razvedril s sporočilom, da coprnice s Slivnice zagotavljajo lep sončen dan. Igre je odprl namestnik predsednika poslovnega odbora sozda Ivan Petaver.

Potem je dogajanje steklo tako, kot so športniki na tako velikih tekmovanjih že vajeni. Še zadnja natančna navodila in športniki so se z vodji posameznih tekmovanj lotili svojega dela, nekatere športnike pa so na oddaljenejša tekmovališča prepeljali z avtobusi.

Posamezne tekmovalne discipline so potekale na različnih tekmovališčih, tudi izven občine:

- košarka (moški) na asfaltnih igriščih OŠ Cerknica,
- mali nogomet (moški) skupina A v Cerknici, B in C pa na Rakeku,
- odbojka (moški) v športni dvorani v Cerknici,
- odbojka (ženske) v telovadnici OŠ Stari trg,
- kegljanje (moški) na kegljišču Bresta,
- kegljanje (ženske) na kegljišču hotela Šport v Postojni,
- namizni tenis (moški, ženske) v telovadnici OŠ Rakek,

- streljanje (moški, ženske) v osnovni šoli v Cerknici,
- balinanje (moški) na baliniščih v Cerknici,
- šah (moški, ženske) v jedilnici OŠ v Cerknici.

Na vseh tekmovališčih so se športniki bojevali za kar najboljše rezultate. Opoldne so delavke družbene prehrane postregle nastopajočim s pošteno malico kar v neposredni bližini tekmovališča. Popoldanski finalni boji so bili za številne gledalce pravi športni užitek.

S posameznih tekmovališč so prihajali končni rezultati in v zgradbi AOP so s posebno delovno vneto zbirali poročila s tekmovališča, da so lahko vsem, ki so že povečerjali, postregli še z najvažnejšim — z rezultati. Zaključni del prireditve je bil na istem prostoru kot jutranja otvoritev. Člani organizacijskega odbora ter predstavnik sozda so podelili zaslužena priznanja. Stereotipne pločevinaste pokale so za-

menjali Brestovi listi ter hudiči in coprnice.

Občutki celodnevnih naporov, uspehov in neuspehov posameznikov in ekip so se na asfaltnem plesišču zlili še tja v dolgo nedeljsko jutro.

Rezultati tekmovanj po posameznih disciplinah:

Brestovi športniki so nas ponovno, kot že tolikokrat doslej, presenetili z dobrimi rezultati. V skupni uvrstitvi je ekipa Bresta dosegla rekordnih 445 točk — kar 55 več od drugouvrščene ekipe KLI iz Logatca. Naše ekipe so v 13 tekmovalnih panogah kar desetkrat stale na stopničkih za zmagovalce. Dosegli smo pet prvih mest, dve drugi, tri tretja, dve četrti in eno peto mesto.

1. KOŠARKA — moški. Nastopilo je 9 ekip.

1. mesto: BREST
2. mesto: KLI Logatec
3. mesto: LESONIT

2. MALI NOGOMET — moški. Nastopilo je 11 ekip.

1. mesto: TRGOVINA
2. mesto: TOVARNA MERIL
3. mesto: BREST

(nadaljevanje na 10. strani)

Brestovi košarkarji so slavili.

Brest ponovno zmagovalec

(nadaljevanje z 9. strani)

3. ODBOJKA — moški. Nastopilo je 7 ekip.

1. mesto: LIK KOČEVJE
2. mesto: TOVARNA MERIL
3. mesto: TRGOVINA
4. mesto: BREST

4. ODBOJKA — ženske. Nastopilo je 6 ekip.

1. mesto: TOVARNA MERIL
2. mesto: TRGOVINA
3. mesto: LIK KOČEVJE
5. mesto: BREST

5. KEGLJANJE — moški. Nastopilo je 13 ekip.

1. mesto:	BREST	2508 kegljev
2. mesto:	LIK KOČEVJE	2408 kegljev
3. mesto:	KLI LOGATEC	2388 kegljev

6. KEGLJANJE — moški posamezno (80 tekmovalcev).

1. mesto:	Ivan NOVAK (LIK Kočevje)	446 kegljev
2. mesto:	Marjan PREMROV (BREST)	437 kegljev
3. mesto:	Franc VELISCEK (BREST)	436 kegljev
4. mesto:	Roman PILETIČ (BREST)	435 kegljev
6. mesto:	Franc GORNIK (BREST)	427 kegljev
14. mesto:	Vinko PREMROV (BREST)	412 kegljev
54. mesto:	Franc ŠVIGELJ (BREST)	361 kegljev

7. KEGLJANJE — ženske. Nastopilo je 7 ekip.

1. mesto:	BREST	1415 kegljev
2. mesto:	TRGOVINA	1383 kegljev
3. mesto:	KLI Logatec	1369 kegljev

8. KEGLJANJE — ženske posamezno (25 tekmovalk).

1. mesto:	Iva MAGLICA (KLI Logatec)	414 kegljev
2. mesto:	Marjeta SMODIŠ (TRGOVINA)	402 keglja
3. mesto:	Dragica POKLEKA (BREST)	390 kegljev
8. mesto:	Ana URBAS (BREST)	378 kegljev
15. mesto:	Nada ZALOŽNIK (BREST)	327 kegljev
16. mesto:	Marta FRIM (BREST)	324 kegljev

9. NAMIZNI TENIS — moški. Nastopilo je 8 ekip.

1. mesto:	KLI Logatec
2. mesto:	TRGOVINA
3. mesto:	BREST

10. NAMIZNI TENIS — ženske. Nastopili sta 2 ekipi.

1. mesto:	KLI LOGATEC
2. mesto:	BREST

11. STRELJANJE — moški. Nastopilo je 12 ekip.

1. mesto:	TP BREŽICE	656 krogov
2. mesto:	TOVARNA MERIL	653 krogov
3. mesto:	BREST	651 krogov

12. STRELJANJE — moški posamezno (48 tekmovalcev).

1. mesto:	Jože KRAVH (TOVARNA MERIL)	179 krogov
2. mesto:	Vlado SABADOS (TP Brežice)	179 krogov
3. mesto:	Darko ŠAJHER (TOVARNA MERIL)	176 krogov
9. mesto:	Franc MAHNE (BREST)	166 krogov
10. mesto:	Ivan OBREZA (BREST)	165 krogov
11. mesto:	Milan ZALAR (BREST)	163 krogov
16. mesto:	Stane KRAŠEVEC (BREST)	157 krogov

13. STRELJANJE — ženske. Nastopilo je 7 ekip.

1. mesto:	BREST	454 krogov
2. mesto:	OPREMA Izola	442 krogov
3. mesto:	LIK Kočevje	406 krogov

14. STRELJANJE — ženske posamezno (21 tekmovalk).

1. mesto:	Danijela BUDIN (OPREMA)	183 krogov
2. mesto:	Bernarda VRENKO (BREST)	159 krogov
3. mesto:	Marija SVET (BREST)	155 krogov
10. mesto:	Iva KRAŠEVEC (BREST)	140 krogov

15. BALINANJE — moški. Nastopilo je 8 ekip.

1. mesto:	BREST
2. mesto:	LIK Kočevje
3. mesto:	OPREMA IZOLA

3. mesto: KLI Logatec 4. mesto: BREST

17. ŠAH — ženske. Nastopilo je 5 ekip.

16. ŠAH — moški. Nastopilo je 8 ekip.

1. mesto:	TOVARNA MERIL
2. mesto:	TRGOVINA

1. mesto:	KLI Logatec
2. mesto:	BREST
3. mesto:	LIK Kočevje

I. Štefan

Brestovi balinarji — prvi.

Filmi v oktobru

1. X. ob 19.30 — zahodnonemški erotični film LJUBEZEN IN HREPENENJE.
3. X. ob 19.30 — ameriški akcijski film ŠAMPION NEŽNEGA SRCA.
4. X. ob 16. in 19.30 uri — ameriški akcijski film TEMNE SENCE NAD KANJONOM.
5. X. ob 19.30 — slovenski mladinski film ČAS BREZ PRAVLJIC.
8. X. ob 17. in 19.30 uri — japonski fantastični film VRNITEV GODZILE.
9. X. ob 18. uri in 11. X. ob 19.30 — ameriški pustolovski film OCTOPUSSY (James Bond).
10. X. ob 19.30 in 11. X. ob 16. uri — ameriški pustolovski film MOST, KI NE PELJE NIKAMOR.

Dnevi domačega filma od 12. — 16. X.

12. X. ob 19.30 — komedija MOJSTRI IN ŠAMPITA.
13. X. ob 19.30 — vojni film GLASBA NEKE MLADOSTI.
14. X. ob 19.30 — komedija SEKULA IN NJEGOVE ŽENSKE.
15. X. ob 19.30 — mladinski film VOJAKI.
16. X. ob 19.30 — komedija INDIJSKO OGLEDALO.
15. X. ob 17. uri — francoski pustolovski film MAŠČEVANJE KRILATE KAČE.
17. X. ob 19.30 in 18. X. ob 16. uri — francoska komedija TRIJE MOŠKI IN ZIBELKA.
18. X. ob 19.30 — ameriški akcijski film ZAKON PESTI.
19. X. ob 19.30 — ameriška drama MODEL.
22. X. ob 19.30 — ameriški glasbeni film SLADKE SANJE.
24. X. ob 19.30 in 25. X. ob 16. uri — ameriški mladinski film PRI PRAŠČKU, II. del.
25. X. ob 19.30 — francoska satira VEČERNA OBLEKA.
26. X. ob 19.30 — italijanski erotični film LETEČI SEKS.
29. X. ob 19.30 — ameriški pustolovski film PEKEL RIO ABAHA.
30. X. ob 18. uri — avstralski akcijski film AVTOSTOPAR.
31. X. ob 19.30 — hongkonški karate film KO UDARI TEKWODA.

Vse obiskovalce opozarjamo, da se s tem mesecem predstave pričnejo ob 19.30.

Kljub megli svečana parada.

Naši upokojenci

Iz temeljne organizacije Masiva sta odšla v mesecu julij v pokoj naša delavca:

Ivanka Resinovič iz Grahovega 39, odšla v pokoj 31. 7. 1987 z del in nalog pomoč pri večlistni krožni žagi.

Ludvik Martinčič iz Radljaka 3, odšel v pokoj 13. 7. 1987 z del in nalog skladiščenje žaganelega lesa.

Za njuno dolgoletno učinkovito delo in prispevek k nalogu predku tovarne ter boljše delovnih pogojev se jima iskreno zahvaljujemo in jima želimo da bi v sreči in zadovoljstvu uživala zasluženi pokoj še v sto zdravih let.

Delovni kolektiv
BREST TOZD MASIV

BRESTOV OBZORNİK — glasilo delovne organizacije BREST Cerknica, n. sol. o

Urednik: Srečo DROBNIK
Vilij FRIM, Franc GORNIK, Viktor JERIC
Karmen KANDARE, Peter KOVŠČA, Danil
MLINAR, Štefka MIKŠE-ŠEBALJ, Anton O
REZA, Janez OPEKA, Miran PETAN, Zdrav
ZABUKOVEC.

Foto: Jože ŠKRLJ.

Odbor za obveščanje je družbeni orga
upravljanja. Predsednik odbora: Fran
MLAKAR.

Glasilo sodi med proizvode iz 7. točk
prvega odstavka 36. člena zakona o ob
davčenju proizvodov in storitev od pro
meta proizvodov (mnenje sekretariata z
informiranjem izvršnega sveta SR Sloveni
št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1974).

Naklada 2800 izvodov.

Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani.

V spomin

Delovni kolektiv Tozd Masiva Tovarna pohištva Mart
njak sporoča žalostno vest, d
je umrla naša upokojenka
Rozka Sivec, rojena 11. 3. 192
iz Grahovega 5.

V tovarni pohištva Masiv
je bila zaposlena od 6. 11.
1958. Delala je na raznih de
lih oziroma nalogah v tovarni
V zasluženi pokoj pa je odšla
leta 1980.

Ohranili jo bomo v leper
spominu, kot mirno in marlj
vo delavko in delovno tova
rišico.

Delovni kolektiv Tozd Ma
siva Tovarna pohištva Mart
njak sporoča žalostno vest, d
je umrl naš upokojenec Fran
Žnidaršič, rojen 23. 1. 1917, i
Bločic 15.

V tovarni pohištva Masiv
je bil zaposlen od 7. 12. 1957.
Opravljal je dela in naloge v
rovanje premoženja, leta 196
pa je odšel v zasluženi pokoj.

Ohranili ga bomo v leper
spominu kot vestnega delavc
in dobrega delovnega tovariš.

Delovni kolektiv BRES
TOZD Masiva Martinja